

การประเมินสถานการณ์การป้องกันการถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี จากแม่สู่ลูก เขตสุขภาพที่ ๒

วันทนา จินด้าง

ศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลก

บทคัดย่อ

การดำเนินการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูก สามารถลดอุบัติการณ์ทารกติดเชื้อเอชไอวีได้ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานการณ์และประเมินผลลัพธ์การดำเนินการป้องกันการถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูกในเขตสุขภาพที่ 2 รูปแบบการวิจัยเป็นเชิงพรรณนาแบบย้อนหลัง เก็บรวบรวมข้อมูล ทฤษฎีภูมิจาการรายงานการป้องกันการถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูกโปรแกรม PHIMS version 3.1 พื้นที่ศึกษา ได้แก่ พิษณุโลก ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์และอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ หญิงคลอดที่ฝากครรภ์และไม่ฝากครรภ์ในหน่วยบริการเขตสุขภาพที่ 2 ที่มีผลเลือดเอชไอวีบวก ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2562 จำนวน 1,160 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและประเมินผลลัพธ์ตามกรอบ CIPP Model ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับยาต้านไวรัสครอบคลุมร้อยละ 97.5 (\bar{x} =97.5 SD=1.3) ได้รับบริการเป็นคู่เพื่อตรวจหาเชื้อ HIV ด้วยความสมัครใจ Pre counselling ร้อยละ 34.3 (\bar{x} =36.3, SD=14.9) และ Post counselling ร้อยละ 30.8 (\bar{x} =32.7, SD=13.9) เด็กที่เกิดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี ได้รับยาต้านไวรัสครอบคลุมร้อยละ 99.6 (\bar{x} =99.7, SD=0.5) และได้รับนมผสมก่อนออกจากโรงพยาบาลร้อยละ 78.8 (\bar{x} =78.2, SD=7.6) เมื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์ตามกรอบ CIPP Model พบว่า ด้านบริบท เขตสุขภาพที่ 2 ได้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญให้กับทุกโรงพยาบาล, ด้านบุคลากร ร้อยละ 80 เป็นผู้รับผิดชอบงานใหม่ ยังไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพการให้คำปรึกษาแบบคู่เพื่อตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีสำหรับหญิงตั้งครรภ์และสามี, ด้านกระบวนการ ยังไม่มีการคืนข้อมูลให้คณะกรรมการ MCH Board ระดับเขตสุขภาพที่ 2 และด้านผลลัพธ์ พบเด็กได้รับการวินิจฉัยว่าติดเชื้อเอชไอวี แนวน้อยลง อัตราร้อยละ 1.4 (\bar{x} = 1.3, SD=1.3) ข้อเสนอแนะ ควรคืนข้อมูลให้กับคณะกรรมการ MCH board และพัฒนาศักยภาพด้านการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : การประเมินสถานการณ์ / การถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี / แม่สู่ลูก

Situational assessment of Prevention on Mother to Child Transmission of HIV in Health Region 2

Abstract

Preventing mother-to-child transmission of HIV can significantly reduce the incidence of infants infected with the virus. The objective of this research was to assess the situation and evaluate the results of measures taken to prevent mother-to-child transmission of HIV in Health Region 2. The research design employed was a retrospective descriptive study. Secondary data were collected from the report on the prevention of mother-to-child transmission of HIV using the PHIMS version 3.1 program. The study areas included Phitsanulok, Tak, Sukhothai, Phetchabun, and Uttaradit. The sample group comprised women giving birth who attended antenatal care and those who did not attend antenatal care at Health Region 2, with HIV-positive blood results from fiscal year 2012-2019, totaling 1,160 individuals. Data were analyzed using descriptive statistics, and the results were assessed according to the CIPP Model framework. The study revealed that 97.5% of the sample group received antiretroviral treatment coverage ($\bar{x}=97.5$, $SD=1.3$). They underwent voluntary HIV testing as a couple, with pre-counseling at 34.3% ($\bar{x}=36.3$, $SD=14.9$) and post-counseling at 30.8% ($\bar{x}=32.7$, $SD=13.9$). Additionally, 99.6% of children born to HIV-infected mothers received antiretroviral drug coverage ($\bar{x}=99.7$, $SD=0.5$), and 78.8% were provided with formula milk before leaving the hospital ($\bar{x}=78.2$, $SD=7.6$). When analyzing the results according to the CIPP Model framework, it was found that, in terms of context, Health Region 2 has established an important policy for every hospital. In terms of personnel, 80 percent are responsible for new work and have not yet developed the potential for pair counseling to test for HIV infection for pregnant women and their husbands. Additionally, in terms of process, the information has not been returned to the MCH Board at Health Region 2. In terms of results, it was found that children diagnosed with HIV infection tended to decrease at a rate of 1.4 percent ($\bar{x}= 1.3$, $SD=1.3$). The recommendation is to return the information to the MCH board and develop the potential for providing advice to practitioners.

Keywords : Situation assessment / Prevention of HIV transmission / Mother- to-child